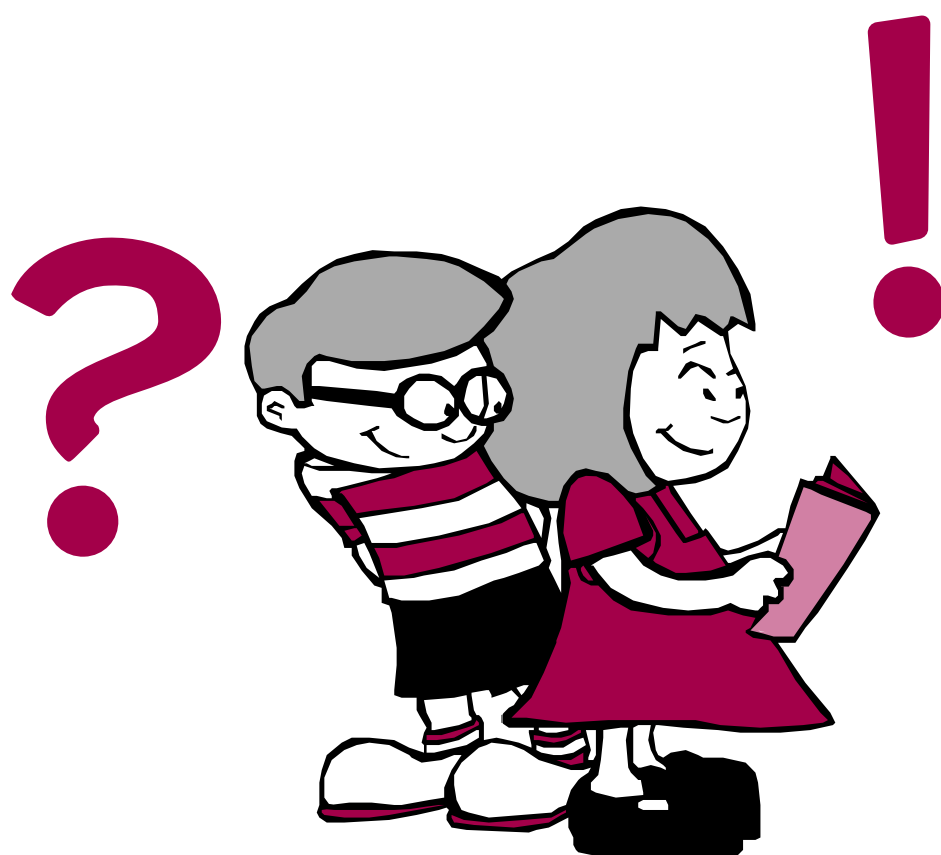




פעילויות חידות וחידונים



פעילויות חידות וחידונים:

החידון הוא סוג של משחק שבו מוצגות למשתתפים שאלות מסוגים שונים והם מתחרים ביניהם מי יקדים את חברו בפתרון החידה. לעיתים מתקיימים החידונים בפני קהל. סגנון החידון יכול להידמות בין היתר, למשחקי טלוויזיה פופולריים כמו: "מונית הכסף" "מי רוצה להיות מיליונר", "פיצוחים", "אמת או שקר" (נכון, לא נכון) ועוד. מארגני החידון מכינים שאלות מראש, בוחרים במתמודדים וממנים ועדת שופטים המאשרת את התשובות, מגיבה על ערעורים ומעניקה פרסים.

המטרה

התלמידים יביאו לידי ביטוי את ידיעותיהם בנושאי בטיחות בדרכים באמצעות השתתפות בחידונים ובפתירת חידות.

הצעות לפעילות



- נכון או לא נכון - אמת או שקר
- מצא את המטמון
- המסלול הבטוח
- קו - נקודה זה"ב

אופן הפעילות

- מארגני ההפסקה הפעילה או תלמידים בוגרים מבית הספר יכינו בשיתוף עם רכזת הזה"ב של בית הספר חידונים ומערך תשובות על החידות.
- התלמידים יכינו פרסים לכל המשתתפים.

מקום הפעילות

מקלט בית הספר, חדרי כיתה, מסדרונות או כל מרחב אחר

ציוד נדרש

גיליונות בריסטול, טושים צבעוניים, תמרוקים, כרטיסי פעולה (בהתאם לפעילויות), פרסים לכל המשתתפים

נכון או לא-נכון

חידון בנושא בטיחות בדרכים

מתוך: "נוער, הורים ורמזורים", בהוצאת "מינהל חברה ונוער והגף לזהירות ולבטיחות בדרכים", משרד החינוך
ראו באתר האינטרנט של "מינהל חברה ונוער":

<http://www.snunit.k12.il/minhal/24026.html>

מטרה

ידעת חוקים ומושגים ודרכי התנהגות ראויה בדרכים.

עזרים

גיליונות בריסטול, טושים צבעוניים (לרישום נקודות הזכות).

לקראת ההפעלה ייבחרו שני תלמידים היודעים להציג את התשובות בצורה משכנעת. כל אחד מהם ינסה בתורו לשכנע את המשתתפים בחידון בנוסח כל אחת מן התשובות. תלמיד נוסף ירשום את הנקודות על גבי לוח בריסטול.



מהלך ההפעלה

המשתתפים ייחלקו לקבוצות. בכל קבוצה ארבעה משתתפים, מנחה יציג לקבוצות בזו אחר זו שאלות מתוך החידון שיועד לכל קבוצה. לכל שאלה מצורפות שתי תשובות, אחת נכונה ואחת לא-נכונה. שני התלמידים שנתמנו להציג את התשובות יציגו כל אחד באקראי אחת משתי התשובות. הקבוצה שתורה להשיב תצטרך לזהות את התשובה הנכונה מבין השתיים. על כל תשובה נכונה זוכים בנקודה. הקבוצה שצוברת את מספר הנקודות הרב ביותר היא המנצחת,

ההפסקה כזמן זה"ב

50

6.1 נכון או לא-נכון חידון בנושא בטיחות בדרכים



1. נהג נסע במכונית הפרטית שלו בנתיב הימני של הכביש. כאשר ראה מימינו ילדה ממתינה על המדרכה ליד מעבר חציה, עצר את רכבו וסימן לה בידו לחצות את הכביש.

האם נהג הנהג כיאות?

אמת: לא. אסור לנהג הנותן זכות קדימה להולך רגל, לסמן בידו. הסימון ביד עלול לגרום לכך, שהולך הרגל יחצה את הכביש בלי לוודא שהכביש פנוי. (הוא יסמוך על הנהג שסימן לו לעבור ויחשוב כי הסימון מעיד על כביש פנוי), ובזמן שהולך הרגל יחצה את הכביש, עלולה להיגרם תאונה מרכב שיעקוף את הרכב הממתין לה. שקר: כן, הנהג נהג כיאות. הוא גם עצר לפני מעבר חציה וגם סימן להולכת הרגל שהוא עצר למענה, שהיא יכולה לחצות את הכביש.

2. רפי רצה לחצות רחוב שלאורכו, סמוך למדרכה, חנו מכוניות בזו אחר זו. מהי הדרך היעילה והבטוחה ביותר שבה היה עליו לחצות?



אמת: היה עליו לחפש את הרווח הגדול ביותר בין שתי מכוניות חונות, להגיע עד לרווח, להביט לכל הכיוונים, לוודא שהכביש פנוי ואז לחצות.

שקר: אסור לו לחצות כביש במקום כזה. כדי לשמור על חיון הוא צריך ללכת עד למקום שבו אין מכוניות חונות ויש מעבר חציה, ורק שם לחצות.

3. חציית כביש באלכסון מסוכנת כי:

אמת: כאשר חוצים באלכסון, שדה הראייה מצטמצם מצד אחד, והולך הרגל חייב להפנות את ראשו לאחור כדי לראות מכוניות הבאות מהצד המנוגד לזה שבו הוא הולך. כמו כן, השהייה על הכביש נמשכת זמן רב יותר מאשר בחצייה בקו ישר.

שקר: אין שום בעיה של שדה ראייה. הבעיה היחידה היא הארכת הדרך של הולך הרגל.

4. במקום שאין בו מדרכה, הדרך הנכונה להליכה היא:

אמת: בניגוד לכיוון התנועה, כלומר עם הפנים לתנועה, וזאת כדי לראות את הנעשה על הכביש.

שקר: צריך ללכת עם כיוון התנועה, עם כיוון הנסיעה של המכוניות.

5. ארבעה ילדים הלכו בלילה, וכל אחד מהם לבש חולצה בצבע שונה - אחד לבש חולצה כתומה, אחד חולצה לבנה, אחד חולצה אדומה ואחד חולצה שחורה עם פסים זוהרים. באיזה סדר הם ייראו לעיני נהג מתקרב?

אמת: הילד הלובש חולצה שחורה עם פסים זוהרים ייראה ראשון, אחריו ייראה הילד הלובש חולצה לבנה, אחריו הלובש חולצה כתומה ולבסוף הילד הלובש חולצה אדומה.

שקר: הילד הלובש חולצה לבנה ייראה ראשון, אחריו הלובש חולצה שחורה עם פסים זוהרים, אחריו הלובש חולצה אדומה ולבסוף הילד הלובש חולצה כתומה.



6. "פנה את מושבך באוטובוס לאנשים הזקוקים לו יותר ממך: קשישים, נכים, נשים בהיריון או ילדים קטנים". האם זהו כלל הקשור לבטיחות בדרכים?

אמת: בוודאי שכן, שהרי קבוצת האנשים המוזכרים בכלל הזה חשופה לסכנה גדולה יותר מנעורות או מנערים שהם יציבים יותר.
שקר: בוודאי שלא. זהו כלל בנימוסים והליכות ואין לו שום קשר לבטיחות בדרכים.



7. היכן עדיף לחצות את הכביש כאשר יורדים מן האוטובוס?

אמת: עדיף להמתין על המדרכה ולחצות את הכביש רק לאחר שהאוטובוס מתרחק, מכיוון שגם מלפניו וגם מאחוריו קשה לנהג לראות את המתרחש בקטע הכביש הסמוך לאוטובוס. גם להולך הרגל יש בעיה, משום שהאוטובוס חוסם בפניו את שדה הראייה.

שקר: עדיף לחצות מלפני האוטובוס, כי הנהג רואה את הולך הרגל ומחכה שיחצה את הכביש ורק אז נוסע.



8. האם קיים הבדל בין מרחק הבלימה של הרכב בכביש רטוב לבין מרחק הבלימה שלו בכביש יבש?

אמת: מובן שיש הבדל. על כביש רטוב גדל מרחק הבלימה של הרכב, מכיוון שגלגליו מחליקים על הכביש הרטוב גם אם מצבם תקין.

שקר: אין הבדל במרחקי הבלימה. נהג שדואג לצמיגים תקינים לא יחליק בזמן הבלימה בכלל. ברכב בעל צמיגים תקינים אין הבדל במרחק הבלימה בין החורף והקיץ.



9. האם הכובע, הצעיף, המעיל או המטרייה מסכנים את הולך הרגל בחורף?

אמת: הולך הרגל, המשתמש בפרטים האלה כדי להגן על עצמו מפני הגשם, גורם לעצמו הקטנת שדה ראייה ולכן השימוש בכובע רחב שוליים ובמטרייה עלול לעתים לסכן את הולך הרגל ולחייב אותו במשנה זהירות בדרך.



שקר: הפריטים הללו אינם מסכנים את הולך הרגל כלל וכלל, אלא להפך, הם עוזרים לו לא להירטב, ובכך מאפשרים לו להמשיך להתנהג כרגיל ולא להיות "לחוץ" בגלל הגשם.



10. האם נכון כי אופניים מוגדרים בחוק ככלי רכב, ולכן חלים על הרוכב כל כללי התנועה?

אמת: נכון מאוד. על פי החוק נוסע רוכב אופניים בכלי רכב, ולכן הוא חייב לציית לכל חוקי התנועה כפי שחייב נהג במכונית.

שקר: לא נכון. אופניים שונים מאוד מכלי הרכב האחרים המוכרים לנו, לכן אינם יכולים להיות מוגדרים ככלי רכב, ומכיוון שהם אינם מוגדרים ככלי רכב, הרוכב עליהם אינו חייב לציית לכל חוקי התנועה החלים על נהגי כלי רכב אחרים. עליו לציית רק לחוקים המיוחדים לרוכבי אופניים.



11. באיזה גיל מותר להרכיב על אופניים נוסע נוסף?

אמת: על פי החוק רשאי רוכב אופניים שגילו מעל 14, להרכיב נוסע שגילו אינו עולה על 8 שנים. כמו כן, האופניים צריכים להיות מצוידים במושב הרכבה.

שקר: על פי החוק, הרוכב צריך להיות בגיל 12 ומעלה, והמורכב צריך להיות בגיל 6 ומטה. כמו כן, צריכות להיות באופניים מלבד מושב להרכבה גם רגליות.

12. מה זאת אומרת "אופניים מותאמים לגובה הרוכב"?

אמת: אופניים שהרוכב עליהם יושב על הכיסא ויכול לגעת בקרקע בשתי רגליו, **שקר:** אופניים שבהם הרוכב יכול להגיע, בזמן הישיבה על הכיסא, בשתי רגליו לדוושות (פדלים).

מהם אבזרי הבטיחות הנחוצים לאופניים?

אמת: מחזירי אור, פנס, דגלון, פעמון. **שקר:** בלמים תקינים, צמיגים תקינים, שרשרת תקינה ומשומנת, מחזירי אור ופנס.

13. מדוע ממליצים להשתמש באופניים במחזיר אור קדמי נוסף לפנס (המופעל על ידי דינמו)?

אמת: הפנס מופעל רק כאשר הגלגל מסתובב, ולכן כאשר עוצרים את האופניים, צריך להשתמש במחזיר אור (המשמש תחליף לפנס). **שקר:** מומלץ להשתמש במחזיר אור קדמי כי זה יפה יותר.





14. כיצד צריך רוכב אופניים לסמן את כיוון נסיעתו?

שקר: רוכב אופניים צריך לסמן את כיוון נסיעתו בהנפת ידו השמאלית. ישנם שלושה סוגי איתותים: איתות לשמאל - יד שמאל מתוחה, איתות לימין - סיבוב קל של היד השמאלית קדימה, איתות לעצירה - יד שמאל מונפת למעלה ולמטה.

אמת: רוכב אופניים יכול להשתמש בכל אחת מידיו לסימון כיוון נסיעתו. אם ירצה לפנות שמאלה - ירים את יד שמאל, ואם ירצה לפנות ימינה - ירים את יד ימין.



15. באיזה צד של הדרך צריך לרכוב?

אמת: בצד ימין של הדרך כמו שנוהגים בכל כלי הרכב.

שקר: בצד שמאל עם הפנים בניגוד לכיוון תנועת כלי הרכב.

16. האם לילדים יש מגבלות פיזיות המסכנות אותם בדרך?

אמת: בוודאי, התפתחות הילדים עדיין לא נסתיימה, ולכן יש להם מגבלות שעלולות לסכן אותם בדרך. לדוגמה, הראייה והשמיעה אצל ילדים אינן מפותחות כמו אצל מבוגרים, לילדים יש בעיות גם בהערכת מרחק ומהירות ובהבחנה בין ימין לשמאל. הילדים נמוכים יותר ממבוגרים ושדה הראייה שלהם קטן יותר.

שקר: לילדים בריאים וערניים אין שום מגבלות פיזיות המסכנות אותם בדרך, הבעיה היחידה של רוב הילדים היא פיזיותם או שובבותם.

17. האם מותר לילדים עד גיל 14 לשבת במושב הקדמי של הרכב?

אמת: מותר לכל אדם בכל גיל שהוא, לשבת במושב הקדמי, בתנאי שיהיה צמוד למושב, כלומר חגור בחגורת בטיחות מתאימה או יושב על כיסא בטיחות או על מושב מגביה ובתנאי שלא מותקנת כרית אוויר במושב של הנהג.

שקר: מותר רק לילד מעל גיל 14 לשבת במושב הקדמי, בתנאי שגובהו יהיה יותר ממטר וחצי, כדי שהחגורה לא תחנוק אותו.

הפסקה כזמן זה"ב

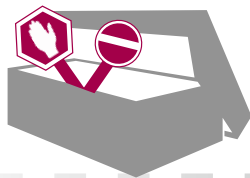
54

18. איזה תמרור יהיה מוצב בצדו השני של רחוב שבו הכניסה אסורה?

אמת: התמרור יהיה בצורת מלבן על רקע כחול, ובאמצעו מצויר חץ עבה לבן המופנה כלפי מעלה, והמשמעות של התמרור: הכביש חד-סיטרי, כלומר מותרת נסיעה רק בכיוון אחד.

שקר: יהיה מוצב תמרור "עצור ותן זכות קדימה", שכולם מכירים את צורתו המיוחדת. דווקא הוא יהיה מוצב, מכיוון שאם הכניסה לכביש אסורה מצד אחד, סימן שהכביש מסוכן, ולכן חייבים לעצור להסתכל היטב ורק אז להיכנס אליו.





6.2 מצאו את מטמון הזה"ב

לפניכם כתב חידה מוצפן בכתב סתרים ובו סיפור בחמישה חלקים. אפשר לכתוב את הקטעים בצורה ברורה כפי שהם מובאים כאן ואפשר לכתוב אותם בכתיבה בכיוון הפוך, משמאל לימין, בגימטריה, בכתב ציורים או בכתב מראה, לכתוב אותם ללא רווח בין המילים ועוד.

התלמידים יפענחו את הקטעים המוצפנים בסיפור כתב החידה. פענוח הקטע הראשון, יכוון אותם לחפש תמרוך המוצמד על גבו של בעל תפקיד. במקומות שניתן, רצוי שבעלי התפקידים יוצבו במקומות שיש להם קשר למשמעות התמרוך. למשל - התמרוך "הכניסה אסורה" יוצב בפתח חדר המורים, התמרוך "עצור" על יד שער בית הספר. תלמיד שפענח קטע מן הסיפור ימסור את הקטע המפוענח לבעל התפקיד ויקבל ממנו את הקטע המוצפן הבא, וכך הלאה עד להשלמת המשימה.

מה להכין:

1. כרטיסיות ועליהן קטעי הסיפור;
2. בעלי תפקיד, תלמידים או מבוגרים במקומות המתאימים.
3. איורי תמרוכים להצמדה על בגד בעלי התפקידים.

תמרוכים אפשר "להוריד" מהאתר:

http://www.deshalit.co.il/hinuch_taburati/tamrur.html.

בדרך אל בית הספר

סיפור כתב החידה:



קטע ראשון

בדרכם לבית הספר ביקשו גדי ודני לחצות כביש. "היכן נחצה?" שאל גדי. "אך ורק במעבר החצייה" ענה חברו. "הנה אנו מתקרבים למעבר. אתה רואה את התמרוך המוצב לפני מעבר החצייה?"

קטע שני

לאחר שחצו בבטחה את הכביש, הם ראו את יריב רוכב על אופניו. "תראה איזו קסדה מדליקה הוא חובש" אמר גדי. "נכון מאוד", ענה דני "כך צריך לרכוב על אופניים. כל הכבוד. הוא גם רוכב בדרך המיועדת לרוכבי אופניים. הנה התמרוך שמראה זאת. באמת כל הכבוד לו!".



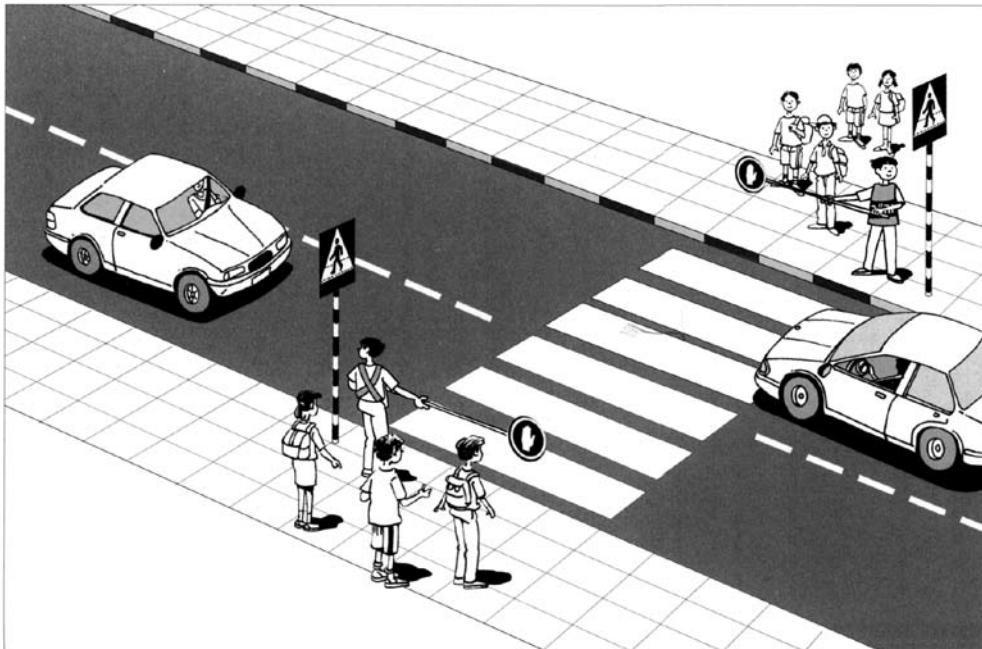
קטע שלישי

"הי הנה יובל", קרא דני. אילו אופניים גזעיות יש לו, הוא קיבל אותם מסבא שלו לבר-מצווה. אילו סבא שלו היה רואה אותו עכשיו, הוא לא היה קונה לו אופניים. אוי ואבוי, סכנה, הוא רוכב בדרך שהכניסה לאופניים אסורה."



קטע רביעי

בדרכם הם ראו את שולה ממשמרות הזה"ב. "תראה דני איך שהתלמידים מחכים על המדרכה עד ששולה פותחת את המעבר." "נכון," אמר דני, "התלמידים חייבים לציית למשמרות הזה"ב האוחזים בתמרור המחובר למוט. רק לאחר שהמוט מושט לכיוון הכביש וכל המכוניות נעצרות, יכולים הולכי הרגל לחצות את הכביש בבטחה. גם אנחנו נהיה חברים במשמרות הזה"ב. זה חשוב מאוד."



ההפסקה כזמן זה"ב

56

קטע חמישי

לפני שהגיעו לבית הספר אמר דני " אני מכיר קיצור דרך. כך, נגיע מהר יותר. בוא נלך מכאן." "לא. אנחנו הולכי רגל. אסור לנו ללכת בדרך הזאת," אמר דני. "למה אסור?" "תסתכל על התמרור ותדע" ענה לו חברו.



6.3 מסלול הדרך הבטוחה

גל רוצה להגיע מביתו לבית עמית
עוזרו לו לבחור את הדרך הבטוחה ביותר וסמנו אותה במפה



6.4 מסלול הדרך הבטוחה

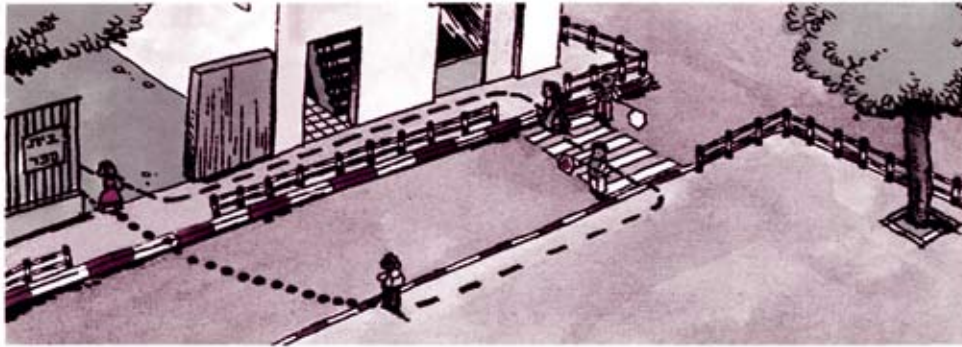
דני הולך לבית-הספר. בעוד חמש דקות תהיה השעה שמונה, ועליו למהר פן יאחר.

באיזו דרך ילך? (הקף בעיגול)

א. בדרך המסומנת בנקודות.

ב. בדרך המסומנת בקווים.

נמק את תשובתך



שמעון ממהר בדרכו לגן השעשועים. חבריו קוראים לו מן העבר השני:

נו שמעון, קדימה! רוצים להתחיל במשחק!



א. באיזו דרך ראוי לשמעון לבחור?

סמן אחת משתי הדרכים הבאות:

1. דרך המנהרה, העוברת מתחת לכביש.

2. דרך הכביש, כשיתפנה ממכוניות.

ב. שמעון גילה בפתח המנהרה שלט, ובו כתוב: "דרך ארוכה וקצרה!"

מהי המשמעות של הצבת השלט במקום זה? _____

ג. תן דוגמא ממציאות מוכרת לך, לדרך קצרה וארוכה! _____

הפסקה כזמן זה"ב

58

6.5 קו זה"ב נקודה זה"ב

מה להכין?

לצלם את הדף כמספר המשתתפים

הוראות לפעילות

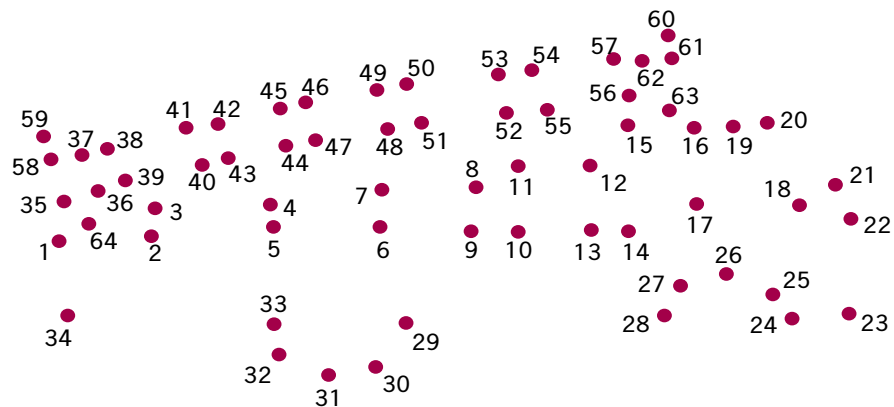
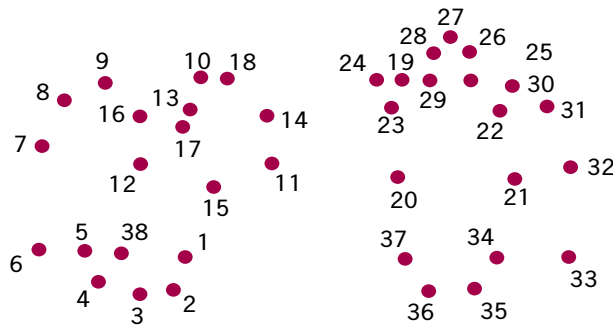
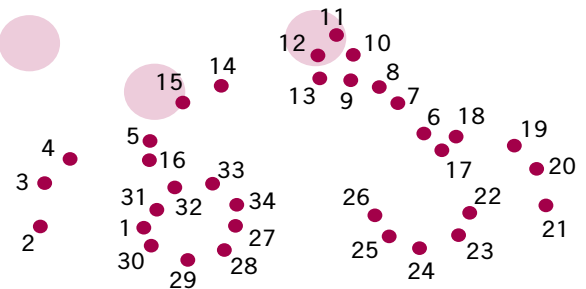
חברו את הקווים בהתאם לסדר הנכון.

התוצאה תהיה: ציור או משפט זה"ב.

הזוכה:

המסיים ראשון. הזוכה יציג את ציורו בפני המנחה ויסביר למשתתפים מה צייר ואם חיבר

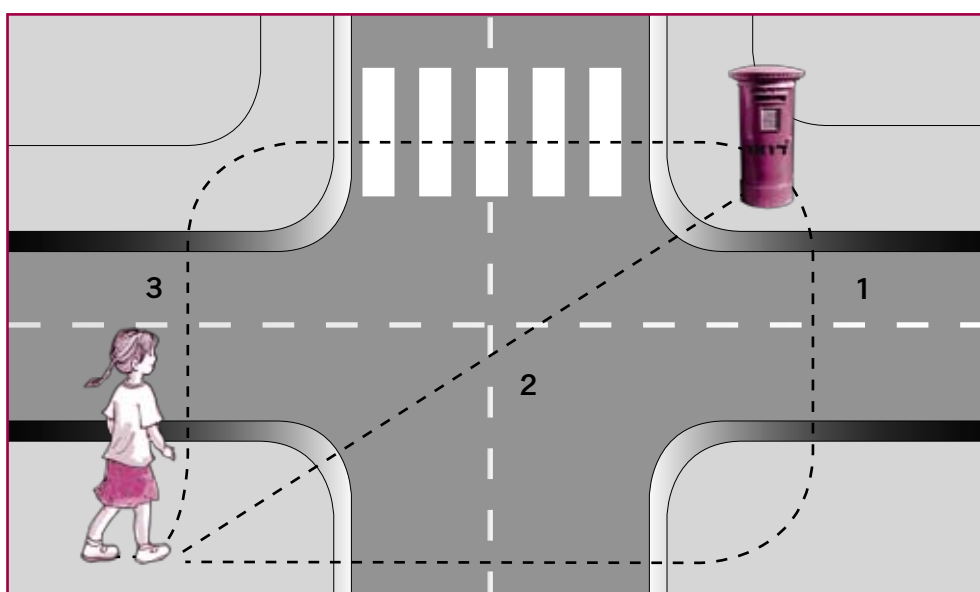
משפט - יסביר את משמעותו.



6.6 המסלול הבטוח

ניצה רוצה להגיע לתיבת הדואר.
מהי הדרך הבטוחה ביותר?

- 1. 1
- 2. 2
- 3. 3
- 4. 1 ו-3



הפסקה כזמן זה"ב

60